WIKIPEDIA

Moa

L’ortografia, la gramatica, lo vocabulari o la sintaxi d'aqueste article son de verificar.

Las **moas** (Dinornithidae) son una familha extinta d'ausèls paleognatas de l'òrdre Dinornithiformes. Èran ausèls pas voladoras qu'abitavan en Nòva Zelanda. Se coneisson dètz espècias de desparièras tamanhos, dempuèi la pichona *Eurayapteryx* curtus, del tamanho d'un gal, fins a las moas gigantas (Dinornis), que mesuravan près de 3 mètres de nautor e avián un pes de 250 kg.

Istòria e escandilhament

Las moas s'extinguiguèron a l'entorn de l'an 1500, pauc après que los primièrs caçaires maòris arribèsson dins las islas; malgrat aiçò, qualqu'uns opinan qu'existiguèron de pichones grops de moas fins a de fins del sègle XVIII o d'inicis del XIX. En fach, se compta qualque avistamient de la part de de marinièrs a las òrdres de James Cook, e crida l'atencion l'estat de conservacion de qualques plumas d'aquestas aves. Siatz coma anèsse, abans de l'arribi dels maòris lo nombre de moas aviá acusat una considerabla descenuda en lo darrièr milion d'ans, causat per tres factors: en primièr luòc, los periòdes glaciales, que gaireben tota l'Isla Sud foguèt en el ocupat pel gèl; posteriorament, la disminucion dels espacis cobèrts de tussok, substituits per de sèuvas e de bòsques densses a causa de l'aumentacion graduala de la temperatura e l'umiditat; e, en tresen luòc, la menaça de las aglas de Haast (Harpagornis moorei), las màgers aves de paissièra coneguda, uèi tanben extintas. Las moas, a diferéncia de de autras ratits, coma l'estruci, l'emeu, lo casoars o lo nandós, pendent l'evolucion avián perdut entièrament las alas, tala coma arriba amb los subrevivents kiwis, que se considèran emparentats amb las moas.

Una moa giganta (Dinornis robustus) atenhiá fòrça tardíamente la siá maturitat reproductiva: als dètz d'ans de nascuda. Aquesta demòra facilitèt lo sieu escandilhament, doncas que se donèt pas una sufisenta taxa de reposicion davant lo ritme qu'èran amb el caçadas pels maòris. Las moas s'alimentavan de granas, de fruchas, èrba e quitament de brancas. Per se far referéncia a aquestas aves los maoríes usan tant en singular coma en plural lo mot moa (sens s finala).

Recuperada de « https://oc.wikipedia.org/w/index.php?title=Moa&oldid=1907280 »

Aquesta pagina es estada modificada pel darrièr còp lo 12 setembre de 2013 a 19.46.

Drech d'autor : Los tèxtes son disponibles jos licéncia Creative Commons paternitat pertatge a l’identic ; d’autras condicions se pòdon aplicar. Vejatz las condicions d’utilizacion per mai de detalhs, e mai los credits grafics. Wikipedia® es una marca depausada de la Wikimedia Foundation, Inc., organizacion de benfasença regida pel paragraf 501(c)(3) del còde fiscal dels Estats Units.